

Los Angeles-i tűzvész: évek kellene a természetnek a regenerációhoz, de már sosem lesz olyan, mint korábban volt

Hetekig, több mint 160 km²-en égett a Kalifornia állambeli Los Angeles területe, és a tüzeket még most sem sikerült teljesen eloltani. A hatalmas tűzvészben többen életüket veszítették, és a lángok számtalan lakóingatlan mellett az ökoszisztémában is jelentős kárt tettek. Mi történik most a leégett területeken az élővilággal, mennyi idő, mire helyreáll a környezet, milyen intézkedések lennének nélkülözhetetlenek, hogy a jövőben a területen elkerüljék a hasonló pusztításokat, és milyen feladatok várnak az ökológusokra Los Angelesben? A legfontosabb kérdésekről Valkó Orsolyával a HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézetében működő 'Lendület' Vegetáció és Magbank Dinamikai Kutatócsoport vezetőjével beszélgettünk.

A beszámoló szerint a Los Angeles-i tűzben több mint 10 ezer ingatlan semmisült meg, és több mint 150 ezer embernek kellett elhagynia az otthonát. A pusztítás azonban nemcsak a „felszínen” jelentős, hatalmas kár keletkezett a helyi ökoszisztémában is. Bár Kaliforniában nem ez az első nagyobb tűz az utóbbi években, ami pusztítást végzett, a 2025-ös különösen nagy számú kiterjedése és valószínűleg a hatása miatt is.

Bár a tüzeket még nem minden területen sikerült eloltani, a helyreállítással már most el kell kezdeniük foglalkozni az illetékes szerveknek. Azonban fontos kiemelni, és az ökológusok is hangsúlyozzák, a tűz mindig is része volt a szárazföldi ökoszisztémának. „Alapvetően az, hogy valahol van tűz, önmagában még nem katasztrófa az élővilág számára” – hangsúlyozza Valkó Orsolya. Az egyes területek és a helyi életközösségek ugyanis különbözően alkalmazkodtak a tüzekhez, és van olyan terület, ahol teljesen természetes az, hogy akár néhány évente teljesen leég minden.

„Tényleg fontos, hogy úgy értékeljük, hogy ez része a természetnek. Azért viszont, hogy megváltozott a tüzek kiterjedése, erőssége, gyakorisága a Földön, az emberi tevékenység tehető felelőssé 100 %-ban. Ezt a helyzetet rendszerben kellene vizsgálni, és az egész változásnak az alapvető okait kellene kezelni, nem csak a következményeket” – magyarázza az ÖK kutatója.

Alapvetően Kalifornia egy tűzadaptált régió, azaz viszonylag gyakran fordulnak elő a tüzek – ez még önmagában nem is lenne baj. Viszont, ha egy olyan területen van a tűz, ahol valami más már összezavarta a természetes ökoszisztéma működését – ami általában szintén emberi eredetű dolog –, komoly károk keletkezhetnek a helyi élővilágban és a környezetben is.

Kaliforniában az egyik probléma, hogy egy nagyon átalakított táj, sűrűn lakott, és a klímaváltozás is nagyon jelentős hatással van rá. A területen az emberi tevékenységnek köszönhetően nagyon sok inváziós növényfajnak van óriási állománya, és kisebbek a természetes élőhelyek. Ezek a kis élőhelyfoltok pedig, ha egy tűzben leégnek, akkor az állatoknak nincs hová menekülniük, a növények pedig nehezebben regenerálódnak. Ha pont egy olyan terület ég le, ahol egy növény vagy állatfajnak az utolsó állománya él, akkor teljes populációk pusztulhatnak ki, magyarázza a kutató.

Az inváziós fajok ilyenkor különösen nagy figyelmet kapnak. A területen például elszaporodott a fedél rozsnok, ami alapvetően egy látszólag ártalmatlan, egyéves fűfaj, ami Euráziában, illetve Magyarországon is előfordul. A kutató szerint a probléma vele az, hogy hamar befejezi az életciklusát,

magot hoz már június közepére, és utána egy óriási száraz, gyúlékony biomasszát alkot. Ami egy száraz területen érthetően plusz veszélyforrás, könnyen lángra lobban. Arról nem is beszélve, hogy az inváziós fajok, így a fedél rozsnok is, általában szívósabbak, könnyebben túlélnek és egy nagyobb tűz után is képesek új erőre kapni és elszaporodni.

Tűz bárhol lehet, csak nem mindegy hogyan kezelik

Persze ez a helyzet nemcsak Kaliforniában áll fenn, hanem a világ minden részén. Svédországban és Kanadában is voltak a közelmúltban pusztító tüzek, gyakorlatilag mindenhol erre fel kéne készülni – hangsúlyozza Valkó Orsolya. Hozzátette, jelenleg Magyarországon viszonylag ritkák a pusztító tüzek, és néhány évtized vagy évszázad kell ahhoz, hogy egy adott területen természetes módon kialakuljon egy tűz. A megelőzés, felkészülés azonban minden területen fontos.

Az ökológus szerint nagyon sok olyan preventív intézkedést lehetne hozni, amivel mind a természeti értékeket, mind az emberéleteket, és a vagyonelemeket védeni lehetne. „Különböző szinteken sokat lehetne tenni azért, hogy egy ekkora katasztrófa ne tudjon kialakulni. Sajnos ez most már egy akkora katasztrófa volt, hogy hiába van sok helikopter, a tűzoltásnak egy ilyen katasztrófánál megvannak a technológiai és emberi határai” – emeli ki a kutató, hozzátéve, hogy a megelőzést és a felkészülést lehet a saját kert, a város és a terület vagy ország szintjén is kialakítani és bevezetni. Például:

- sokszor célravezető lenne akár **kontrollált módon direkt leégetni az adott területeket**, ezzel megakadályozva, hogy felhalmozódjon az éghető biomassza,
- érdemes lehet **a mezőgazdasági tájak tervezésénél** figyelembe venni, hogy a városok körüli területeknek és azok funkcióinak lehet ilyen esetben védelmi szerepe. (Ha egy területen például legelő van, ahonnan a biomasszát az állatok rendszeresen lelegelik, akkor kisebb eséllyel ér el a tűz a lakóépületekig)
- a várostervezésnek már a házak szintjén is érdemes lenne azzal terveznie, hogy az **épületek kevésbé éghető anyagokból épüljenek** (Kaliforniában az is hozzájárult a pusztításhoz, hogy a házak nagy része fából épül),
- meg kell tervezni a városi növényzetet, és **olyan fajokat érdemes ültetni, amik pirofóbak**, tehát nem gyulladnak meg olyan könnyen.

„Sajnos a tüzek pont a leginkább vízhiányos régiókban jellemzőek, úgyhogy ez csak egy plusz ördögi kör ebben a történetben” – mondja Valkó Orsolya. Miközben Kaliforniában több helyen, így Los Angelesben is újabb tüzeket jelentenek, a szakembereknek már most meg kell tervezniük az újraépítési, helyreállítási folyamatokat ökológiai szempontból is.

„A növények visszatelepítésével szokták kezdeni a folyamatokat, utána jönnek az állatok. A növényeknél minden attól függ, hogy mekkora a tűz. A száraz élőhelyeken élő növények általában alkalmazkodtak a tűzhez. Például vannak olyan növények, amik tüzet követően nagyon jól tudnak a talajban levő magjaikból csírázni vagy gyökér- és szármaradványokból sarjadni” – magyarázza a kutató.

Persze, ha pont nem az őshonos növények ennyire „rugalmasak”, a szakembereknek valahogy aktívan segítenünk kell őket – direkt magvetéssel vagy ültetéssel. Sokszor minimális talajráhordásra is szükség lehet a területen, és meg kell akadályozni, hogy a talaj lemosódjon. A tűz után az erózió komoly probléma lehet az érintett területeken.

Az állatok közül a mozgékonyabbak vannak előnyben: egy madár sokkal könnyebben tud visszatelepedni egy megfelelő élőhelyre, mint egy röpképtelen rovar vagy egy csiga, magyarázza a kutató. Sokszor a teljes ökoszisztéma visszaállítását az állatok szintjén is aktívan kell segíteni. A helyreállítás azonban évekre telik még segítséggel is.

„3-5 év alatt már el lehet érni olyan eredményeket, amire azt mondjuk, *elindult szépen a folyamat*. De előfordulhat az is, hogy évszázadok alatt sem lesz már olyan, mint amilyen az eredeti állapot volt” – húzza alá Valkó Orsolya az idő jelentőségét a kérdésben. Már, ha helyre lehet egyáltalán állítani az eredeti állapotot – van, hogy növényfajok százai tűnnek el egy területről a hozzájuk kötődő állatokkal, a terület pedig teljesen megváltozik.

Sőt, azt is fontos kiemelni, hogy bármennyire jól halad egy helyreállítási folyamat, vagy egy megelőző rendszer kiépítése, az mindig kérdés marad, mikor jön egy újabb nagyobb tűzvész vagy mikor indul meg egy inváziós faj, ami nem hagy teret az őshonos növényeknek.

Sajtókapcsolat:

- Torda Júlia, kommunikációs vezető
- kommunikacio@hun-ren.hu

Eredeti tartalom: HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/18570/los-angeles-i-tuzvesz-evek-kellenek-a-termeszetnek-a-regeneraciohoz-de-mar-sosem-lesz-olyan-mint-korabban-volt/>